

Структура сучасної педагогічної науки, її галузі

Пройшовши довгий шлях розвитку, педагогіка на сьогоднішній день перетворилася в розгалужену систему педагогічних наук. Ця система має свою структуру, яка відображає зв'язки і відносини між педагогічними науками, визначає місце кожної з педагогічних наук, її роль для педагогічної практики. Сьогодні педагогічна наука об'єднує до двадцяти педагогічних галузей. Їх кількість поступово зростає залежно від сучасних вимог. Утворені самостійні педагогічні науки певною мірою спираються на аспекти загальної педагогіки, яка є основою педагогічних засад, але водночас мають свою специфіку.

Розглянемо структуру сучасної педагогіки (Рис.2.)

Загальна педагогіка – це базова наукова дисципліна, яка вивчає і формулює принципи, форми і методи навчання і виховання, розробляє загальні основи педагогічного процесу у навчальних закладах усіх типів. Вона складається з чотирьох загальних розділів:

- Ї загальні засади педагогіки (її філософські засади, категорії, характеристика систем освіти);
- Ї теорія навчання та освіти (дидактика – сутність процесу навчання і освіти);
- Ї теорія виховання (суть процесу виховання, організації виховної роботи);
- Ї теорія управління освітнім закладом (система управління школою і діяльність органів освіти).

Вікова педагогіка – вивчає вікові аспекти навчання і виховання, організаційні форми і методи роботи навчально-виховної роботи з різними віковими групами. Вікова педагогіка поділяється за трьома напрямками:

- Ї дошкільна педагогіка (закономірності навчання і виховання дітей дошкільного віку у сім'ї та в дошкільних навчальних закладах);
- Ї шкільна педагогіка (зміст, форми і методи навчання школярів в загальноосвітніх навчальних закладах та закладах освіти нового типу – ліцеї, гімназії);
- Ї педагогіка дорослих (специфіка навчання і виховання в професійно-технічних училищах, вечірніх (змінних, заочних) школах).

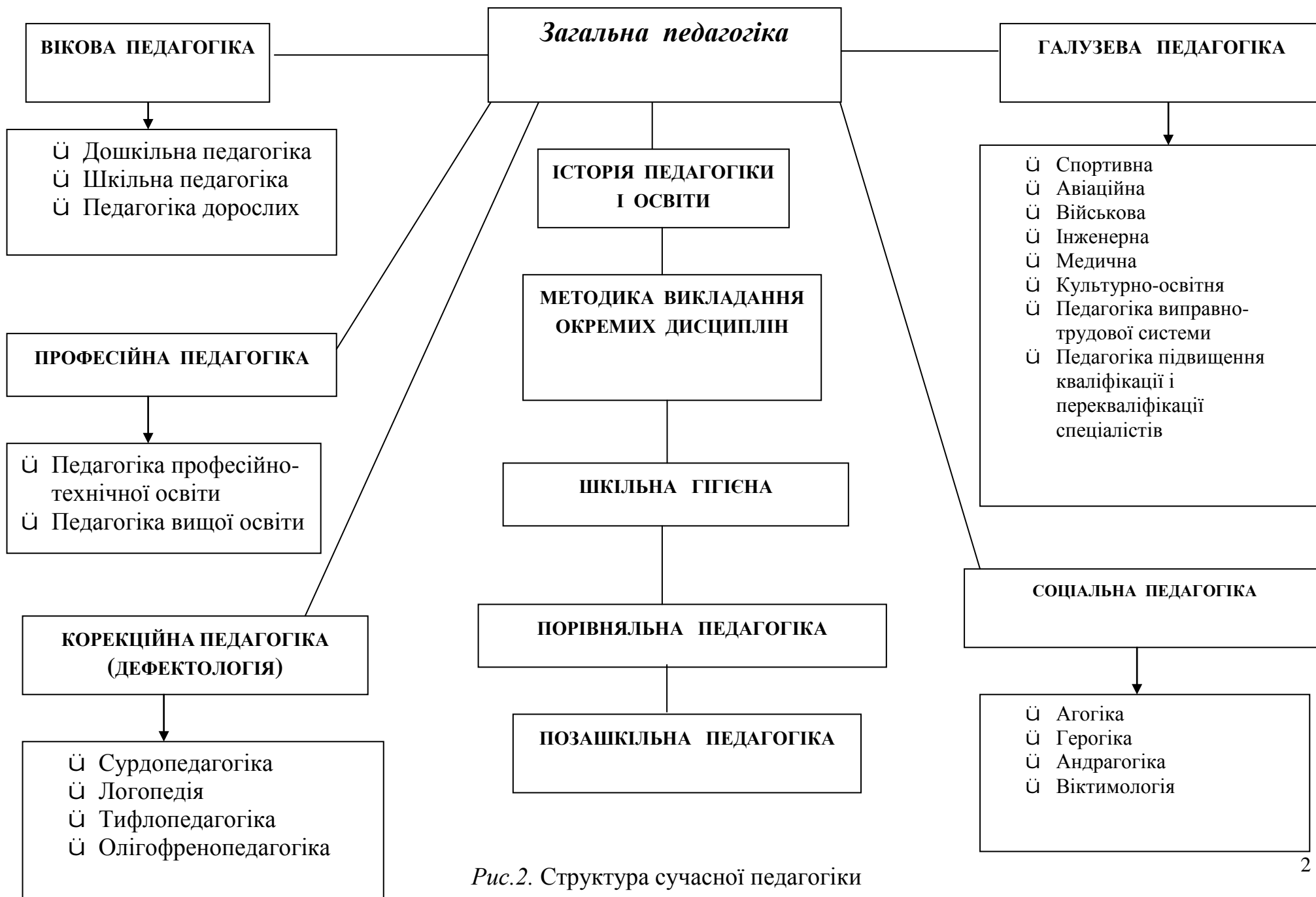

Рис.2. Структура сучасної педагогіки

Корекційна педагогіка (дефектологія) – спеціальна наука, яка вивчає, досліджує проблеми і розробляє методи та прийоми навчання і виховання дітей з фізичними та психічними вадами. В залежності від дефектів цю галузь педагогіки поділяють за чотирма напрямками:

- Ø сурдопедагогіка (навчання і виховання глухонімих, глухих і туговухих дітей);
- Ø логопедія (навчання і виховання дітей з порушенням мовлення);
- Ø тифлопедагогіка (навчання і виховання дітей з порушенням зору);
- Ø олігофренопедагогіка (навчання і виховання розумово відсталих дітей).

Галузева педагогіка – галузь педагогіки, яка вивчає галузеві аспекти освіти, які визначають специфіку навчально-виховного процесу в тих чи інших умовах, розкриває його закономірності.

Соціальна педагогіка – наука, яка вивчає закономірності й механізми становлення і розвитку особистості в процесі навчання і виховання у різних соціальних інститутах (дошкільні, загальноосвітні та позашкільні навчальні заклади), а також соціально орієнтовану діяльність різних установ і соціальних служб, які сприяють формуванню соціальної активності підростаючого покоління в процесі вирішення суспільно-корисних, політичних, економічних та інших проблем суспільства.

Соціальна педагогіка розгалужується на чотири напрями:

- Ø агогіка (проблеми попередження відхилень у поведінці підростаючого покоління);
- Ø герогіка (соціально-педагогічні проблеми людей похилого віку);
- Ø андрагогіка (освіта і виховання людини протягом усього її життя);
- Ø віктимологія (проблеми категорії людей, які стали жертвами несприятливих умов соціальної організації та насильства).

Історія педагогіки і освіти – наука, яка висвітлює процес становлення педагогіки як науки, розкриває тенденції розвитку теорії та практики навчання і виховання видатних вітчизняних та зарубіжних педагогів в різні історичні епохи, різних країн і народів.

Методики викладання окремих дисциплін – предметні дидактики, які вивчають специфіку застосування основних закономірностей викладання і вивчення конкретних навчальних предметів у всіх навчально-освітніх закладах.

Шкільна гігієна – наука, яка вивчає і визначає санітарно-гігієнічні норми навчання учнів, організацію навчально-виховного процесу відповідно до віку дітей та стану здоров'я.

Порівняльна педагогіка – наука про порівняння системи народної освіти різних країн світу.

Позашкільна педагогіка – наука, яка вивчає методи і форми організації навчання і виховання в позашкільних навчальних закладах з метою цілеспрямовано і повноцінно організувати позашкільне життя дітей.